Nederlands Jeugdinstituut

Mbo-student centraal

Samenwerken voor een succesvolle en kansrijke toekomst

December 2022

Open dit document (PDF) op een desktop in Adobe Acrobat voor de beste weergave.

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal
Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid
Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals
Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam
Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek
Colofon

Mbo-student centraal
Samenwerken voor een succesvolle en kansrijke toekomst

Mbo-studenten zijn onmisbaar voor de toekomst van Nederland. Zij verdienen alle kans om zich zo goed mogelijk te ontwikkelen. De mbo-instellingen bieden hiervoor tal van mogelijkheden. Soms hebben studenten extra ondersteuning nodig. Dat vraagt slimme samenwerking tussen mbo, gemeenten en partners in het sociaal, zorg- en veiligheidsdomein. Hoe organiseer je die samenwerking? Wat zijn daarin knelpunten? En hoe gaan regio's met succesvolle samenwerking met deze knelpunten om?

Met dit document willen we mbo-instellingen en hun partners inspiratie en richting geven om nog beter met elkaar samen te werken. We bieden een overzicht van vraagstukken waarmee studenten op de verschillende leefdomeinen te maken kunnen hebben, en inzicht in welke professionals hierbij betrokken zijn. We beschrijven diverse praktijkvoorbeelden van succesvolle samenwerkingen en zetten een aantal knelpunten in de bestuurlijke samenwerking op een rij. En we bieden handvatten voor het gesprek over de structurele samenwerking in het belang van de student.

Volwassen worden vraagt hulp en begeleiding

Voor mbo-instellingen staat de student centraal. Iedere dag doen gemotiveerde professionals hun uiterste best om studenten klaar te stomen voor de toekomst. Door hen op te leiden, een vak bij te brengen en voor te bereiden op hun rol in de maatschappij. Zo hebben mbo's een belangrijke rol in het opgroeien en de ontwikkeling van jongeren.

De meeste studenten op het mbo zijn jongeren die volwassen aan het worden zijn. Dit is een bepalende levensfase met mooie kanten (zelfstandig worden, op jezelf wonen, vriendschappen voor het leven sluiten), maar ook ingewikkeldheden. Het is immers niet makkelijk om volwassen te worden. Er wordt van alles van jongeren verwacht, en jongeren verwachten ook veel van zichzelf. Ook de relatie met ouders en andere mensen verandert. Bij de meeste jongeren gaat dit goed, maar veel jongeren lopen in deze fase ergens tegenaan. Zo ontstaan psychische klachten vaak juist in deze levensfase. Ruim een op de drie mbo-studenten heeft te maken met leerproblemen, beperkingen, chronische ziektes of andere problemen, zoals psychosociale problemen of multiproblematiek (JOB-monitor, 2022).

Daarbij speelt mee dat jongeren vanaf 18 jaar voor de wet als volwassen worden gezien. Dat maakt het voor veel jongeren niet makkelijker. Opeens gelden er andere regels en wordt meer zelfredzaamheid verwacht. Hier kunnen jongeren in vast lopen.

Belangrijke rol mbo

Voor veel jongeren is school een centrale plek in hun leven. Het mbo speelt daarom een belangrijke rol: studenten succesvol begeleiden naar een kansrijke toekomst. De uitdaging daarbij is om als school verder te kijken dan opleiden alleen. Want als een jongere ergens tegenaan loopt in zijn leven, kan dat invloed hebben op zijn schoolloopbaan. Het geeft risico's voor studievertraging of zelfs uitval. Daarom moeten mbo-instellingen ook aandacht hebben voor wat jongeren nog meer meemaken in hun leven. Bijvoorbeeld rondom hun gezondheid en welzijn, of in een baan naast hun opleiding. Moet een jongere voor een eigen inkomen zorgen? Hoe is de woonsituatie? Kan een student bij problemen of tegenvallers terugvallen op een ondersteunend netwerk? Is een jongere in aanraking gekomen met criminaliteit en heeft hij te maken met justitie?

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal
Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid
Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals
Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam
Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek
Colofon

Mbo's kunnen het niet alleen

Op mbo-scholen is volop aandacht voor die verschillende leefdomeinen. Docenten en andere onderwijsprofessionals zien studenten veel, en hebben goed door hoe het met studenten gaat en of ze ergens tegenaan lopen. Maar de school kan een jongere niet bij alle problemen helpen. Soms is er onvoldoende expertise, mandaat of budget. De ondersteuningsteams van school kunnen de studenten wel passende begeleiding op school en bij stage bieden, maar samenwerking met externe partijen is noodzakelijk om te zorgen dat jongeren bij alle hobbels in hun leven goed geholpen worden.

Goed met elkaar samenwerken is echter niet vanzelfsprekend. Het vraagt investering in de samenwerking met gemeenten en met partners in het sociaal domein, de gezondheidszorg en het veiligheidsdomein. Hierbij speelt ook mee dat verschillende wetten en regels niet op elkaar aansluiten als een jongere 18 jaar wordt. Denk aan de overgang van de Jeugdwet naar de Wmo, of de overgang van jeugdhulp (waaronder jeugd-ggz) naar volwassenen-ggz. De uitvoering van verschillende wetten is vaak bij aparte regionale of lokale uitvoeringsorganisaties belegd, met ieder eigen regels die ook nog kunnen verschillen. Voor een mbo-instelling met studenten uit veel verschillende gemeenten en regio's is het lastig om hier zicht op te hebben, om studenten van de juiste informatie te voorzien en om passende ondersteuning te bieden. Juist professionals vanuit het sociaal domein kunnen daarom op het mbo een waardevolle rol spelen. Maar die inzet is vaak afhankelijk van tijdelijke en projectmatige financiering, en sterk afhankelijk van de chemie in de bestuurlijke samenwerking.

Dit is de uitdaging

Uit de Evaluatie Passend Onderwijs mbo (2020) blijkt dat de samenwerking tussen mbo, gemeenten en partners in het sociaal domein nog niet optimaal is. Studenten ontvangen niet altijd de ondersteuning die zij nodig hebben om hun opleiding te volbrengen. Betere samenwerking is daarom allereerst belangrijk voor de student. Maar ook voor mbo-instellingen en gemeenten is het belangrijk dat jongeren hun diploma halen en hun positie in de maatschappij kunnen gaan vervullen. Dit is dus de opgave waar mbo-instellingen, gemeenten en andere partners voor staan: passende ondersteuning bieden aan jongeren door beter met elkaar samen te werken.

We hopen dat dit inspiratiedocument mbo-instellingen en samenwerkingspartners gaat helpen om goede stappen in de juiste richting te zetten. Laat dit document het startpunt zijn voor een goed gesprek over structurele samenwerking in het belang van de student. Zodat alle mbo-studenten de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben, vlot en tevreden hun diploma kunnen behalen en de volgende stap kunnen zetten op weg naar een kansrijke toekomst.

LEESWIJZER

Voor de beste weergave lees je dit inspiratiedocument op een desktop. We hebben diverse interactieve elementen toegevoegd:

- Via de inhoudsopgave in de linkerkolom klik je makkelijk door naar specifieke onderdelen, en weer terug.
- Door te klikken op dit verschijnt er een pop-pup met een toelichting of omschrijving van de functie.
- Een geeft de mogelijkheid om direct door te klikken naar een specifiek leefdomein.

Dit inspiratiedocument is opgesteld in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in het kader van de Verbeteragenda passend onderwijs mbo. Aan dit document werkten mee: het ministerie van OCW, ministerie van VWS, gemeente Utrecht, Ieder(in), JongPIT, VNG, Jeugdzorg Nederland, Deltion College en mboRijnland, Jellinek, De Nederlandse GGZ, Ouders & Onderwijs en Sociaal Werk Nederland.

Vind hier meer informatie over de Verbeteragenda passend onderwijs mbo.

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal

Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid

Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals

Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam

Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek

Colofon

Onderwijs: mbo-student centraal

Centraal in dit inspiratiedocument staat een visualisatie van de verschillende leefdomeinen van de student. Deze visualisatie gaat uit van het perspectief van de student die een mbo-opleiding volgt. Het geeft ook weer dat het mbo verbindingen heeft met partners op de andere leefdomeinen in het belang van de student. Daarom staat de student centraal en het mbo, leefdomein onderwijs, daar prominent omheen.

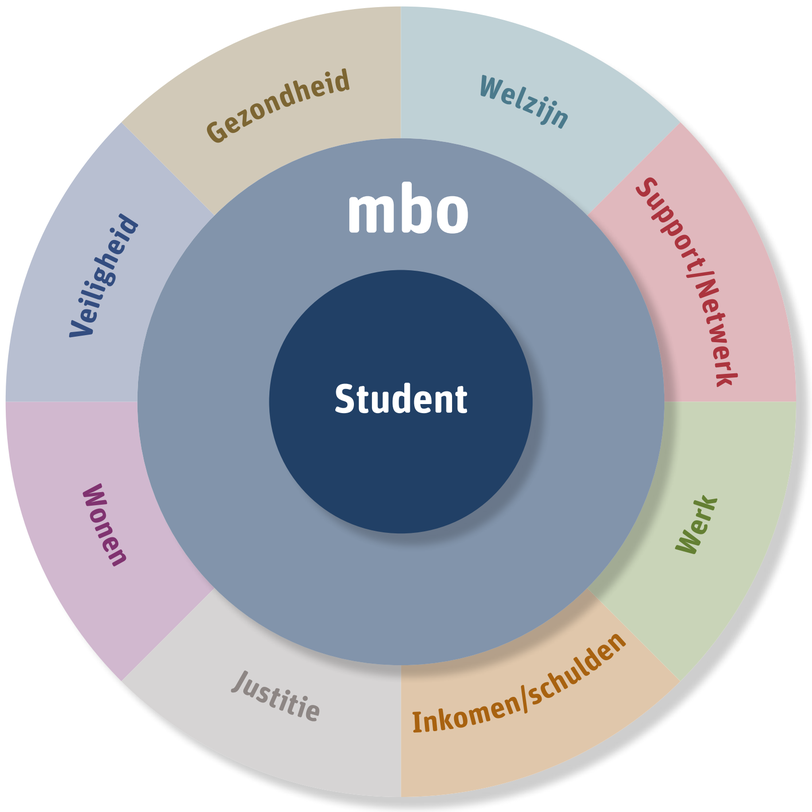

Betrokken professionals in het mbo-onderwijs

Op de mbo-instellingen zijn diverse professionals werkzaam die direct contact hebben met de student. Niet altijd worden dezelfde functienamen gehanteerd. Ook kan het zijn dat taken en werkzaamheden in de omschrijving bij de ene professional staan en bij sommige mbo-instellingen door andere professionals worden uitgevoerd.

Ga naar het totaal overzicht professionals onderwijs

Interne professionals

- Docent / docententeam
- SLB'er / mentor / coach
- Pluscoach / medewerker onderwijsondersteuning
- Decaan / LOB'er
- Stagebegeleider / BPV-begeleider
- Coördinator onderwijsondersteuning / zorgcoördinator
- Expert Passend Onderwijs
- Expert instroom / overstap
- Verzuimcoördinator / expert verzuim
- Vertrouwenspersoon

Externe professionals

- Schoolmaatschappelijk werker
- Onderwijsconsulent
- Praktijkopleider / praktijkbegeleider
- Leerplichtambtenaar
- Trajectbegeleider RMC

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal

Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid

Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals

Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam

Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek

Colofon

Leefdomeinen van de mbo-student in relatie tot het leefdomein onderwijs

In de cirkel hebben we per leefdomein de belangrijkste vraagstukken weergegeven.

Mbo-instellingen hebben niet direct verantwoordelijkheid op ieder vraagstuk, maar moeten zich ervan bewust zijn dat deze zaken kunnen spelen in het leven van hun studenten. De vraagstukken kunnen invloed hebben op de onderwijsprestaties, doordat het hen belemmert of belast. Mbo's hebben een taak om te signaleren en te zorgen dat jongeren de juiste ondersteuning krijgen. Daarvoor is goede samenwerking nodig met gemeenten en partners uit het sociaal domein, die hier ook taken en verantwoordelijkheden hebben.

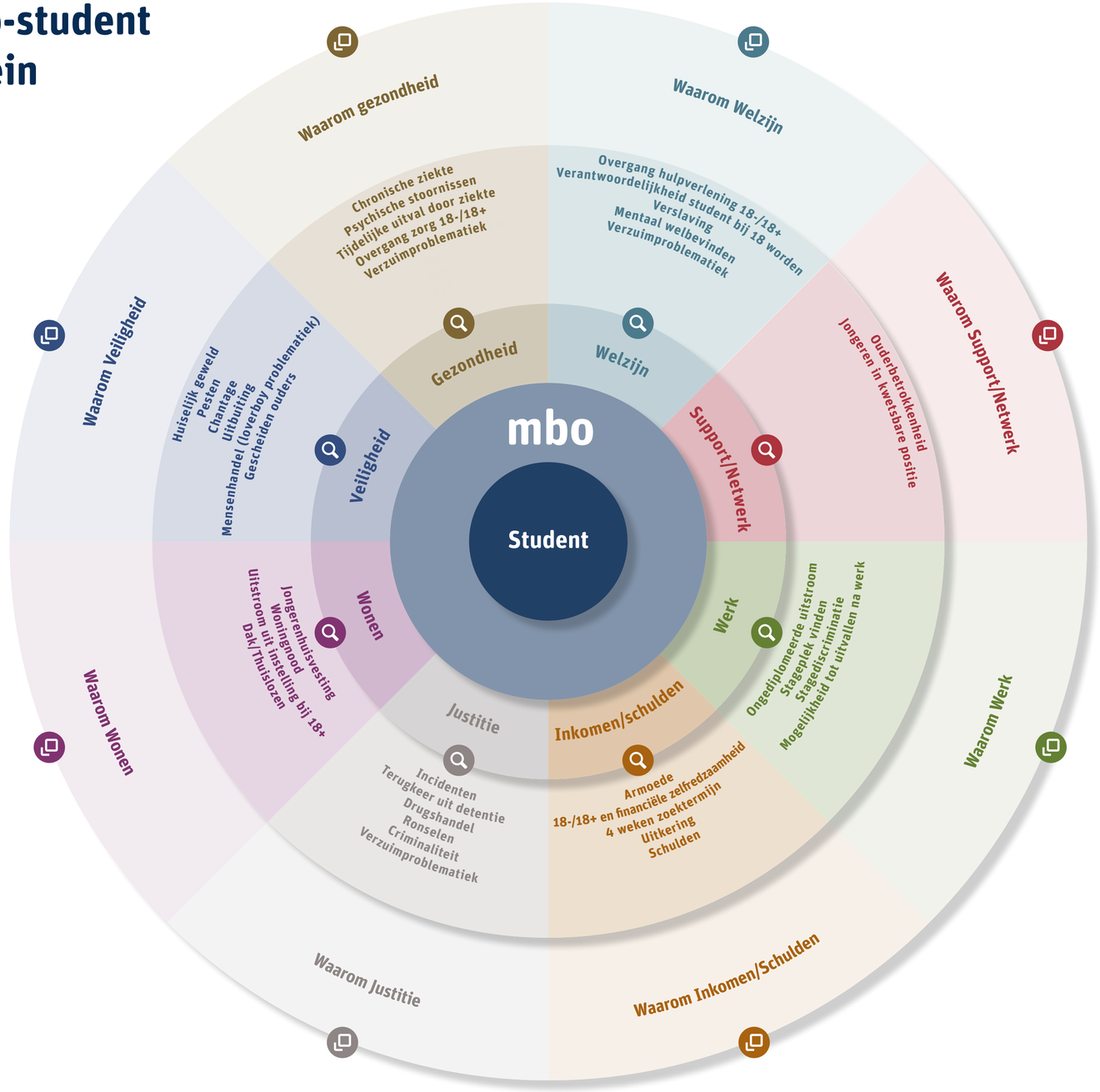

Nederlands Jeugdinstituut

“De begeleider van school met wie ik een klik heb, mag veel dingen niet voor me doen. Ik heb drie begeleiders om me heen. Ik wil gewoon één persoon die iets voor me kan doen!”

Leefdomein welzijn

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal

Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid

Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals

Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam

Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek

Colofon

Welzijn

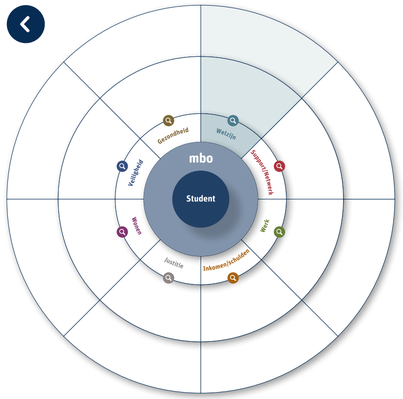

Betrokken professionals

- Jeugdhulp in de klas
- Jeugdzorgmedewerker / hulpverlener
- Medewerker (sociaal) wijkteam
- Medewerker sociaal domein
- Schoolpsycholoog
- Jongerenwerker
- Medewerker verslavingszorg
- Orthopedagoog
- Schoolmaatschappelijk werker
- **Totaal overzicht professionals welzijn**
- **Waarom belangrijk voor student?**

Voorbeeld samenwerking

De mbo-instelling Albeda in Rotterdam heeft een spreekuur van de schoolpsycholoog. De schoolpsycholoog doet diagnostiek bij studenten en ondersteunt docenten in het geven van passend onderwijs. Hoe verloopt een eventuele doorverwijzing? De student wordt, bij psychische problematiek en behoefte aan meer gerichte begeleiding door de studieloopbaanbegeleider doorgestuurd naar de intern begeleider of schoolmaatschappelijk werker. Zij kunnen de student direct doorverwijzen naar de schoolpsycholoog. Hiermee wordt de stap laagdrempelig: de student hoeft niet zelf naar de praktijkondersteuner van de huisarts voor diagnostiek en doorverwijzing. Bij langdurige psychologische hulp verwijst de schoolpsycholoog door naar reguliere hulpverleningsinstanties.

Knelpunten:

- Tijdelijke financiering vanuit NPO-gelden (Nationaal Programma Onderwijs).
- Wachtlijsten voor behandeltrajecten.
- Studenten zijn afkomstig uit 42 wijkteams en zeker 15 gemeenten.

Begeleiding | Albeda - Studiehandleidingen

Vraagstukken

Overgang hulpverlening 18-/18+

Als de student 18 jaar oud wordt, eindigt de jeugdhulpverlening en start de volwassenhulpverlening. Goede afstemming tussen het jeugd- en volwassencircuit is van belang.

Student zelf verantwoordelijk vanaf 18 jaar

Vanaf 18 jaar is de student voor de wet volwassen en financieel verantwoordelijk. Dan moet de student zelf een zorgverzekering, toeslagen en tegemoetkomingen regelen.

Mentaal welbevinden

Het is belangrijk dat jongeren goed in hun vel zitten, voldoende kwaliteit van leven ervaren en zich gezond voelen. Als dit niet zo is, kunnen jongeren zich minder goed ontwikkelen. Veelvoorkomende mentale problemen zijn gevoelens van eenzaamheid of druk voelen om te presteren.

Verzuim-problematiek

Studenten die vaak of lange tijd verzuimen (geoorloofd, of ongeoorloofd) lopen risico op studievertraging en uitval. Dit vraagt om handelen vanuit het verzuimprotocol samen met partners als jeugdhulp, jeugdarts, leerplicht/RMC of jongerenwerk.

Verslaving

Verslavingsproblematiek (middelen, gokken, gamen) kan spanningen geven in het persoonlijk leven en leiden tot problemen op school, stage en werk, en in relaties. Of contact met politie en justitie.

Nederlands Jeugdinstituut

“School adviseerde mij een jaartje rust te nemen, zodat mijn situatie stabiel wordt. Maar die ís niet stabiel! Ik ben juist gemotiveerd om mijn opleiding te doen. Dan moeten zij niet bepalen dat ik dat niet mag.”

Leefdomein support / netwerk

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal

Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid

Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals

Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam

Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek

Colofon

Support / netwerk

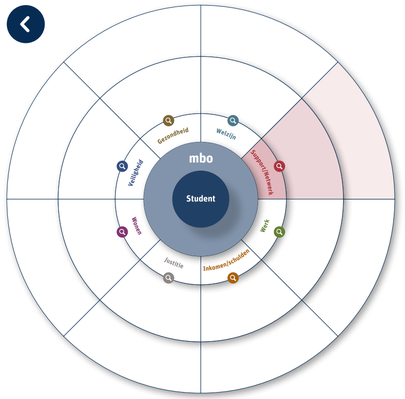

Betrokken professionals

- Jeugdhulp in de klas
- Jongerenwerker
- Medewerker (sociaal) wijkteam
- Lifecoach

Totaal overzicht professionals support/netwerk
Waarom belangrijk voor student?

Voorbeeld samenwerking

Het Friesland College werkt samen met de jongerenwerkers van jeugdhulpverlener Amaryllis in het programma ‘School als werkplaats’, om onder andere pesten tegen te gaan. Doordat jongerenwerkers zowel binnen als buiten de school werken, kunnen ze signalen uit verschillende leefwerelden met elkaar verbinden. Bijvoorbeeld doordat ze studenten en docenten op school spreken en ook van jongeren buiten school horen of ze op straat of via sociale media gepest worden. Vervolgens kunnen ze het pestgedrag samen op school aanpakken.

Meer informatie: Samen tegen pesten: onderwijs en jongerenwerk | Nederlands Jeugdinstituut (nji.nl), Jongerenwerk op scholen - Amaryllis Leeuwarden en methodiekbeschrijving-school-als-werkplaats-saw-2021.pdf (frieslandcollege.nl)

Vraagstukken

Ouderbetrokkenheid

Betrokkenheid van ouders kan de student helpen en kan een belangrijke steunende en motiverende factor zijn bij het succesvol doorlopen van de opleiding. Ook kunnen ouders een waardevolle bijdrage leveren in de gesprekken met school en hulpverlening waarin de ondersteuningsbehoefte wordt vastgesteld en geëvalueerd. Zo kunnen ouders aangeven wat de studie betekent voor de belastbaarheid van de student thuis.

Jongeren in kwetsbare positie

Jongeren in een kwetsbare positie hebben vaak extra ondersteuning nodig bij zelfredzaamheid en participatie. Hiervoor is een integrale aanpak nodig van school, gemeente en partners op de verschillende leefdomeinen zoals via toekomstgericht werken met een toekomstplan. Een maatje uit het eigen netwerk van de student kan veel betekenen met adviezen, steun bij gesprekken en overzicht houden.

Nederlands Jeugdinstituut

“Op school boden ze me alle ondersteuning die ik nodig had, maar voor stage moest ik wel overal aan voldoen. Er werd minder rekening gehouden met mijn beperkingen.”

Leefdomein werk

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal

Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid

Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals

Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam

Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek

Colofon

Werk

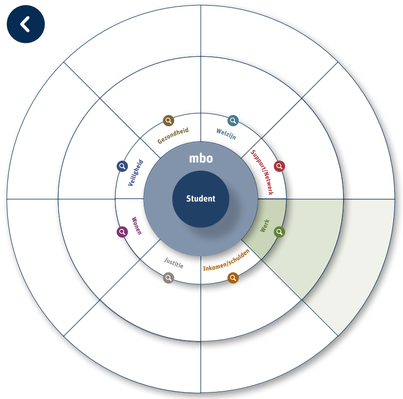

Betrokken professionals

- Stagebegeleider / BPV-begeleider
- Decaan / LOB'er
- Praktijkbegeleider
- Jobcoach
- Medewerker Werk & Inkomen
- Trajectbegeleider RMC

Totaal overzicht professionals werk
Waarom belangrijk voor student?

Voorbeeld samenwerking

In de regio's Amsterdam/Zaanstad, Friesland, Rivierenland, IJssel-Vecht, Noordwest-Veluwe, Zuidoost-Drenthe en Rijnland zijn pilots opgezet om jongeren van mbo niveau 1 en 2 beter te begeleiden richting arbeid. De pilot volgde op de Tweede Kamer motie Kwint/Özdil, waarin werd aangegeven dat het voor deze jongeren lastig is een duurzame positie op de arbeidsmarkt te verkrijgen. De opbrengsten en ervaringen van de pilots zijn gebundeld. Zo blijkt vooral de verbinding en de relatie met de student belangrijk. Ook worden verschillende vormen van coaching beschreven, zoals de jobcoach, de doorwerkcoach en de praktijkcoach.

In De Route van school naar werk én verder lees je meer over de pilots en wat de aanbevelingen zijn.

Vraagstukken

Ongediplomeerde uitstroom
Jongeren die zonder diploma school verlaten, hebben een groter risico op langdurige werkloosheid, armoede en schulden, dakloosheid, psychische problemen en een sociaal isolement.

Stageplek vinden
Het lukt niet alle studenten zelfstandig om een stageplek vinden. Vooral studenten met een extra ondersteuningsbehoefte hebben hier soms extra ondersteuning bij nodig.

Stagediscriminatie
Discriminatie is verboden, maar komt wel regelmatig voor. Studenten kunnen gediscrimineerd worden op stage of tijdens hun zoektocht naar een stage. Zij worden bijvoorbeeld gediscrimineerd vanwege afkomst, geloof, geslacht of leeftijd.

Thuiszitten na beëindigen werkcontract
Zie ook ongediplomeerde uitstroom. Deze jongere raakt uit beeld van de instanties en loopt risico op langdurige uitkeringsafhankelijkheid.

Nederlands Jeugdinstituut

“Als je als oudere student een deeltijdopleiding doet, krijg je geen studiefinanciering, geen uitkering én je kan geen bijbaantje doen. Hoe moet je dan rondkomen? Of je opleiding betalen?”

Leefdomein inkomen /schulden

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal

Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid

Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals

Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam

Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van students
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek

Colofon

Inkomen / schulden

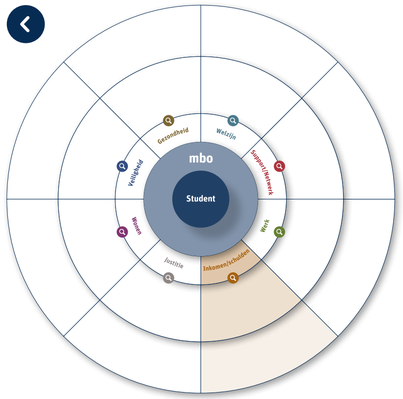

Betrokken professionals

- Budgetcoach
- Medewerker Werk & Inkomen
- Schuldhulpverlener
- Bewindvoerder
- Jongerenwerker

Totaal overzicht professionals inkomen/schulden

Waarom belangrijk voor student?

Voorbeeld samenwerking

ROC Nijmegen heeft samen met de gemeente Nijmegen op school een financieel spreekuur ingericht. Een preventiemedewerker van de afdeling schuldhulpverlening van de gemeente Nijmegen geeft studenten informatie en helpt bij beginnende financiële problemen. Bij zwaardere problematiek wijzen zij direct door naar het juiste loket. De gemeente wil hiermee jongeren leren met hun financiën om te gaan en preventief te werk gaan. Dit financieel spreekuur geldt voor alle studenten van het roc, ook voor degenen die buiten gemeente Nijmegen wonen.

Studentbegeleiding (roc-nijmegen.nl)

Vraagstukken

Armoede

Studenten uit gezinnen die onder het sociaal minimum leven, kunnen wellicht niet aan alle financiële verplichtingen van hun studie voldoen.

Schulden

Schulden leveren stress op. Studenten met schulden verzuimen vaker en zijn moe, werken soms veel en geven daardoor weinig aandacht aan school. Zij kunnen hun studiekosten moeilijk betalen en stoppen soms met school.

Studieschuld

Om de problemen van een studieschuld te voorkomen, stoppen sommige studenten met hun studie. Of zij stromen niet door naar hbo, maar gaan werken.

Overgang 18-/18+ en financiële zelfredzaamheid

Als de student 18 jaar is, is de student voor de wet volwassen en financieel verantwoordelijk. Dit is een grote verandering. De student zal vanaf dit moment zelf de financiën moeten regelen, waaronder de zorgverzekering, toeslagen en tegemoetkomingen. Studenten die dit (nog) niet kunnen, lopen risico om in financiële problemen te komen.

Vier weken zoektermijn voor uitkering

Deze overbruggingsperiode leidt ertoe dat jongeren afhaken bij een aanvraag voor een bijstandsuitkering en van de ‘radar verdwijnen’ met veel negatieve consequenties op langere termijn. Sommige gemeenten passen de 4-weken regel niet toe om te voorkomen dat jongeren uit het zicht verdwijnen.

Nederlands Jeugdinstituut

“Gelukkig ging school met mij in gesprek. Anders was ik meteen bij Bureau Halt uitgekomen.”

Leefdomein Justitie

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal

Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid

Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals

Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam

Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek

Colofon

Justitie

Betrokken professionals

- (Jeugd)reclasseringsambtenaar
- Politie
- Medewerkers HALT
- Jongerenwerker

- Totaal overzicht professionals justitie
- Waarom belangrijk voor student?

Voorbeeld samenwerking

RocTer AA werkt samen met het Jeugd Preventie Team (JPT) van de gemeente Helmond. Het JPT biedt trajectbegeleiding aan jongeren tot 18 jaar die in aanraking zijn gekomen met de politie of vatbaar zijn om crimineel gedrag te ontwikkelen. De begeleiding is intensief en kortdurend en voor zowel de jongere als ook het gezin of netwerk Het doel is voorkomen en terugdringen van jeugdcriminaliteit in een vroeg stadium. Er wordt ingezet op het vergroten van de sociale vaardigheid, de zelfredzaamheid en het toekomstperspectief.

Het roc Ter AA is lid van het kernteam dat tweewekelijks bijeenkomt om een aanpak te bespreken voor risicojeugd. Voor meer informatie: Angelique Haarbosch, zorgcoördinator techniek & technologie college ROC Ter AA, A.Haarbosch@roc-teraa.nl

Vraagstukken

Incidenten op school
Als een student als dader bij een (gewelds) incident betrokken is, kan het schoolbestuur overgaan tot schorsing of verwijdering. Dit heeft uiteraard een negatief effect op het succesvol doorlopen van de opleiding.

Terugkeer uit detentie
Studenten die terugkeren uit detentie reageren verschillend. Sommigen kampen met gebrek aan zelfvertrouwen en hebben een laag zelfbeeld. Anderen doen er stoer over en ontlenen er status aan. Steun op school is belangrijk. School kan helpen interesses en talenten te ontdekken en de motivatie terug te vinden voor werken, leren en ontwikkelen.

Drugshandel, ronselen, criminaliteit
Jongeren kunnen in aanraking komen met verschillende vormen van criminaliteit. In deze levensfase, en wanneer jongeren problemen op meerdere leefgebieden hebben, kunnen ze vatbaar zijn om hier in mee te gaan.

Verzuim-problematiek
Studenten die vaak of lange tijd verzuimen (geoorloofd of ongeoorloofd) lopen risico op studievertraging en uitval. Dit vraagt om handelen vanuit het verzuimprotocol, waar nodig met inzet van jeugdhulp, arts of leerplicht/RMC.

Nederlands Jeugdinstituut

“Ik wil straks op mezelf gaan wonen. Dat is heel intensief voor mij. Ik weet niet hoe ik dat zou kunnen combineren met een baan. School houdt daar echt geen rekening mee.”

Leefdomein wonen

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal

Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid

Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals

Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam

Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek

Colofon

Wonen

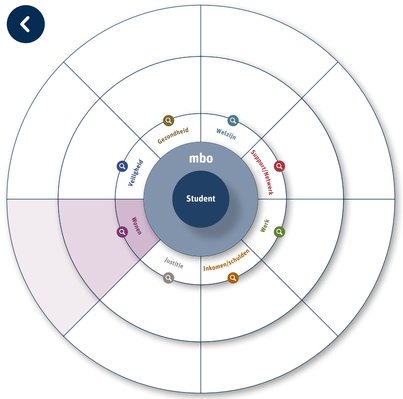

Betrokken professionals

- Begeleider pleegzorg
- Medewerker jongerenhuisvesting

- **Totaal overzicht professionals wonen**
- **Waarom belangrijk voor student?**

Voorbeeld samenwerking

ROC van Twente werkt samen met woon-, werk- en leerhuis Kamer-Raad van Humanitas Onder Dak Twente (HOD). Kamer-Raad biedt studentenkamers met lichte woonbegeleiding. Studenten van ROC van Twente die bij Kamer-Raad gaan wonen, krijgen een eigen kamer en een persoonlijk begeleider. Deze medewerker van HOD begeleidt in het zelfstandig wonen, leren en werken. Het is bedoeld voor capabele en welwillende studenten tussen de 16 en 26 jaar die door een problematische thuissituatie niet goed kunnen studeren. Tevens hebben ze een hulpvraag op het gebied van woonbegeleiding. Vanuit ROC van Twente krijgt de student studieloopbaanbegeleiding en, waar nodig, begeleiding door het Loopbaancentrum. Ze mogen er wonen zolang als de hulpvraag er is, of zolang ze op school zitten. Dit voorkomt dat jongeren zonder startkwalificatie school verlaten en bijvoorbeeld dakloos raken. Er zijn in totaal 50 kamers in Almelo, Hengelo en Enschede. Vanaf het begin is bedongen dat woonplaatsbeginsel geen rol speelt.

Vraagstukken

Jongerenhuisvesting/woningnood
Er zijn te weinig woningen, waardoor studenten geen geschikte woonruimte kunnen vinden en bijvoorbeeld genoodzaakt zijn om langer thuis te blijven wonen, ook als dat onwenselijk is.

Uitstroom uit jeugdhulpinstelling bij 18 jaar
Studenten die niet goed begeleid worden naar zelfstandigheid, lopen kans om op straat te belanden.

Dak- en thuisloosheid en bankslapers
Het niet hebben van een eigen woning leidt tot veel problemen en stress. Als oplossing slapen deze jongeren soms op de bank bij familie of vrienden. Studenten die dit treft, kampen vaak ook met financiële problemen en (multi)problematiek.

Knelpunten:

- Sommige jongeren hebben te maken met te zware problematiek om zelfstandig te wonen met slechts lichte woonbegeleiding: bijvoorbeeld jongeren die vanuit leefgroepen komen, als ze 18 zijn geworden. Zij stromen eventueel door naar dak- en thuisloze opvang met meer intensieve hulp.
- Er zijn wachtlijsten voor hulpverlening.

Voor meer informatie, neem contact op met: Yara Hümmels van Humanitas onder Dak Twente (HOD), y.hummels@humod.nl en via www.humanitasonderdak.nl.

Nederlands Jeugdinstituut

“Ik doorloop niet het normale pad dat andere jongeren hebben. Ik ben vanaf mijn 13e al uit huis geplaatst.”

Leefdomein veiligheid

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal

Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid

Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals

Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam

Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek

Colofon

Veiligheid

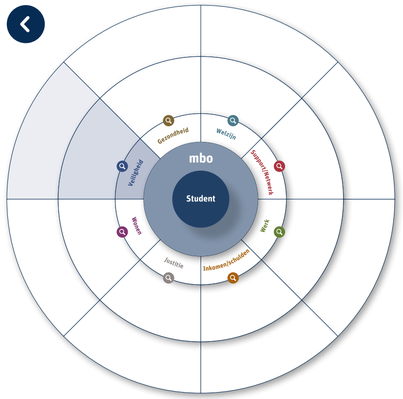

Betrokken professionals

- Jeugdbeschermer
- Medewerker Veilig Thuis
- Politie
- Jongerenwerk

Totaal overzicht professionals veiligheid
Waarom belangrijk voor student?

Voorbeeld samenwerking

RocC Ter AA werkt samen met de gemeente Helmond op alle sociale domeinen. De gemeente Helmond wil een ‘jeugdvriendelijke gemeente’ zijn. Zij wil dat alle jongeren in Helmond meedoen, rondkomen en vooruitkomen. Omdat er in Helmond relatief veel (jeugd)werkloosheid en kwetsbare gezinnen zijn, zet de gemeente in op preventief en samenhangend jeugdbeleid ter voorkoming van werkloosheid en criminaliteit. Hiertoe heeft de gemeente een trajectbegeleider aangesteld, gefinancierd door de gemeente, die spreekuur houdt op roc ter AA. Deze trajectmanager biedt toegang en doorverwijzing naar alle domeinen, zoals: financiën, huisvesting, taalachterstand, reclassering en herinstromers, en kinderopvang voor jonge moeders.

Knelpunten: Dit project is in principe alleen voor studenten die wonen in Helmond. Informeel worden studenten uit aanpalende gemeenten ook wel geholpen, maar hier zijn geen afspraken over gemaakt.

Vraagstukken

Huiselijk geweld

Eén op de vijf jongeren tussen 16 en 24 jaar zei in 2020 dat ze het jaar daarvoor huiselijk geweld hadden meegemaakt. Het huiselijk geweld tegen jongeren bestaat relatief vaak uit fysiek geweld zoals schoppen, slaan en dreigen met pijn. Ook kan het gaan om dwingende controle door een dominerende persoon in hun omgeving.

Pesten

Studenten hebben een veilige schoolomgeving nodig om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Pesten creëert een onveilige sfeer, die het leerklimaat aantast en een negatieve invloed kan hebben op het studiesucces van studenten. Studenten die gepest worden kunnen hier bovendien jaren later nog hinder van ondervinden.

Gescheiden ouders

Dit kan impact hebben op het leven van jongeren. Bijvoorbeeld doordat ouders niet op één lijn zitten. Of wie de verantwoordelijkheid voor de student draagt.

Chantage/ uitbuiting

Studenten in kwetsbare posities kunnen hier slachtoffer van worden. Ze worden gedwongen om strafbare feiten te plegen en komen daardoor onterecht als dader in beeld, terwijl de echte criminelen buiten schot blijven.

Mensenhandel (loverboy problematiek)

Bij mensenhandel moeten studenten onder dwang iets doen waar anderen van profiteren. Loverboys zijn mensenhandelaren die jongeren uitbuiten. Meestal gaat het om seksuele uitbuiting. Studenten die slachtoffer zijn van loverboys kampen met grote problemen. Het contact met het gezin en het netwerk kan ernstig verstoord raken.

Nederlands Jeugdinstituut

“Ik zit in een rolstoel, bij mij zie je meteen dat ik iets heb. Maar bij veel andere ziektes heb je dat niet en die studenten worden niet zo snel geholpen.”

Leefdomein gezondheid

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal

Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid

Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals

Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam

Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek

Colofon

Gezondheid

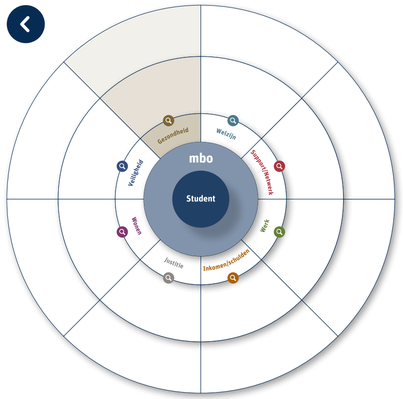

Betrokken professionals

- Jeugdarts en jeugdverpleegkundige
- Huisarts en praktijkondersteuner (POH GGZ)
- Agogisch medewerker jeugd-GGZ
- Agogisch medewerker volwassenen-GGZ
- Schoolpsycholoog

Totaal overzicht professionals gezondheid
Waarom belangrijk voor student?

Voorbeeld samenwerking

De preventieve aanpak STORM is bedoeld om (beginnende) somberheid, depressiviteit en suïcidale gedachten bij studenten zo vroeg mogelijk op te sporen. In de klas wordt gepraat over mentale gezondheid om het stigma op depressie te verminderen en het vragen om hulp gemakkelijker te maken. Mentoren worden getraind als gatekeeper. Zij leren hoe zij signalen van somberheid bij leerlingen kunnen herkennen, hoe zij in gesprek kunnen gaan met een leerling die met zichzelf in de knoop zit en op welke manier zij hulp kunnen vinden.
Eerstejaars studenten die deelnemen aan de STORM-aanpak worden gescreend met een speciale vragenlijst. Jongeren van wie uit de screening blijkt dat zij ernstig depressief of mogelijk suïcidaal zijn, worden binnen 48 uur door een verpleegkundige van de GGD gezien en zo nodig in contact met een hulpverlener gebracht. Studenten die tijdens de screening aangeven last te hebben van (beginnende) depressieve gevoelens kunnen meedoen aan een preventieve groepstraining. Uit onderzoek blijkt dat jongeren die meededen duidelijk minder stemmingsklachten en angstklachten hadden, ook nog na twee jaar.

Preventie | Stormaanpak

Vraagstukken

Chronische ziekte

Een student met een chronische ziekte zoals astma, diabetes of hart- en vaatziekten, kan belemmeringen ervaren in het onderwijs en/of stage. Bijvoorbeeld door lage energie of vermoeidheid en door verzuim i.v.m. onderzoeken, behandelingen en herstel.

Psychische stoornissen

Studenten met een psychische stoornis of psychisch probleem zoals depressie, angststoornis, ADHD en autisme ondervinden hierdoor belemmeringen tijdens hun studie. Verzuim kan optreden door vermoeidheid, behandelingen en herstel. Studenten kunnen behoefte hebben aan meer coaching en prikkelvrije omgevingen dan in de regel geboden wordt op school en stage.

Tijdelijke uitval door ziekte en mogelijk verzuim

Uitval door ziekte kan zorgen voor studievertraging en stress. Dit vraagt om afstemming met student over het perspectief op herstel en weer oppakken studie, rekening houdend met de belastbaarheid en benodigde aanpassingen.

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal

Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid

Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals

Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam

Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek

Colofon

Professionals onderwijs

Interne professionals	Omschrijving
Docent	Verzorgt onderwijs en biedt daarop afgestemde coaching en begeleiding. Signaleert eventuele extra ondersteuningsbehoeften van de student.
SLB'er (studieloopbaanbegeleider) / mentor / coach	Eerste aanspreekpunt voor de student. Ondersteunt student bij leervorderingen en persoonlijke ontwikkeling vanaf de instroom tot uitstroom. Signaleert en is op de hoogte van de (begeleidende) contacten die studenten hebben met docenten, interne en externe hulpverleners.
Pluscoach / medewerker onderwijsondersteuning	Biedt specialistische begeleiding aan studenten met een extra ondersteuningsbehoefte.
Decaan / LOB'er (loopbaanoriëntatie en – begeleiding)	Biedt begeleiding en ondersteuning bij het maken van (loopbaan)keuzes door het geven van advies en voorlichting, maar ook door het afnemen van studie- en beroepskeuzetesten.
Stagebegeleider / BPV-begeleider (beroepspraktijkvorming)	Biedt ondersteuning en begeleiding in de voorbereiding en gedurende de stage/BPV. Onderhoudt hierover contact met student, praktijkbegeleider en SLB'er.
Coördinator onderwijsondersteuning / zorgcoördinator	Coördineert en adviseert over de in te zetten extra ondersteuning op de school of locatie. Brengt in kaart welke professionele ondersteuning of expert ingezet kan worden bij complexe ondersteuningsbehoeften. Geeft SLB'er en docenten handelingsadvies en onderhoudt de contacten met externe partners.
Expert passend onderwijs	Geeft advies over het inrichten en uitvoeren van onderwijs en ondersteuning in het belang van studenten met een extra ondersteuningsbehoefte.
Expert instroom / overstap	Weet vanuit de instroomdossiers de specifieke ondersteuningsbehoeften te signaleren en adviseert bij aanmelding en intake al welke extra begeleiding en/of ondersteuning nodig is voor een succesvolle start.
Verzuimcoördinator / expert verzuim	Verantwoordelijk voor de uitvoering van de verzuimaanpak op de school of locatie.
Vertrouwenspersoon	Eerste aanspreekpunt voor studenten met vragen, zorgen of klachten die te maken hebben met onveiligheid en grensoverschrijdend gedrag.

Externe professionals	Omschrijving
Schoolmaatschappelijk werker	Biedt laagdrempelige ondersteuning gericht op vroegtijdige gesignaleerde problematiek, vooral op sociaal emotioneel gebied. Geeft consultatie en handelingsadviezen aan docenten en mentoren en verwijst door naar benodigde hulpverlening.
Onderwijsconsulent	Onafhankelijke deskundige met kennis en ervaring op het gebied van Passend Onderwijs en thuiszittersproblematiek. Inzetbaar voor po, vo en mbo. Helpt met het vinden van een geschikte school en bij interventies en plannen van aanpak bij thuiszitters (of dit voorkomen).
Praktijkopleider / praktijkbegeleider	Draagt zorg voor de praktijkopleiding en -begeleiding van de student op de stage, of BPV-plek en onderhoudt contact met de stagebegeleider / BPV-begeleider van school.
Leerplicht ambtenaar	Controleert of studenten (tot 18 jaar) de leerplicht naleven. De leerplichtambtenaar gaat hierover in gesprek met studenten (en ouders) en school, onderzoekt achterliggende problemen, adviseert en kan eventueel een proces-verbaal opmaken.
Trajectbegeleider RMC (regionaal meld- en coördinatiepunt)	Jongeren van 18 tot 23 jaar die school (dreigen te) verlaten zonder startkwalificatie worden gevolgd door de gemeente in het kader van de RMC-wetgeving. Deze jongeren worden benaderd door een trajectbegeleider van het RMC. De trajectbegeleider bekijkt met de jongere wat de mogelijkheden zijn. Het uiteindelijke doel van de RMC-wet is dat de jongere een opleiding doet en/of werk vindt.

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal

Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid

Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals

Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam

Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek

Colofon

Externe professionals

Welzijn	
Jeugdhulp in de klas	Hulpverlener in de klas die signaleert en helpt (preventief) studenten met (lichte) problematiek. Hiermee wordt de docent ondersteund en ontlast en studenten direct en laagdrempelig geholpen (bijvoorbeeld klas als werkplaats / school als werkplaats).
Jeugdzorgwerker / hulpverlener	De jeugdzorgmedewerker ondersteunt jongeren (tot 21 jaar) die problemen hebben. Bijvoorbeeld met hun ouders of op school. Zoeken naar oplossingen voor problemen en geven van advies en begeleiding. Hebben vaak een coördinerende en organiserende rol, wat inhoudt dat ze zo nodig psychiatrisch of psychologisch onderzoek laten uitvoeren of andere hulpverlenende instanties inschakelen.
Medewerker (sociaal) wijkteam	Hulpverlener die werkt vanuit een integrale teamgerichte aanpak en ondersteunt bij vragen en problemen op het gebied van zorg en welzijn, jeugd en gezin, en wonen, werken en inkomen met als doel het voorkomen van, tijdig signaleren van en snel ingrijpen bij opgroei- en opvoedproblemen, psychische problemen en stoornissen.
Medewerker sociaal domein	Beleidsmedewerker van de gemeente die betrokken is bij de uitvoer van de WMO, Participatiewet en Jeugdwet. De beleidsmedewerker werkt samen met mbo's om tot een goed ondersteuningsaanbod te komen.
Schoolpsycholoog	De schoolpsycholoog is de 'kennisbaak' op het gebied van mentale gezondheid, ontwikkeling en leren in het onderwijs. De schoolpsycholoog is verantwoordelijk voor diagnostiek en behandeling uit van psychische klachten/aandoeningen, bijvoorbeeld, maar niet uitputtend, angst- en stemmingsstoornissen, burn-out, trauma, eetstoornissen.
Jongerenwerker	De jongerenwerker biedt laagdrempelige ondersteuning aan jongeren in hun ontwikkeling naar volwassenheid. Ze doen dit door contact te maken, te signaleren, motiveren, opvoeden en activeren. De jongerenwerker werkt samen met diverse partners samen, zoals ouders, scholen, jeugdhulp, wijkteams en politie. Jongerenwerk valt onder sociaal werk.
Medewerker verslavingszorg	Medewerker verslavingszorg is een hulpverlener die onderdeel is van gezondheidszorg die hulp biedt aan jongere die verslaafd zijn geraakt aan drugs, alcohol, medicijnen of gokken.
Orthopedagoog	De orthopedagoog houdt zich bezig met jongeren met leer-, gedrags-, en ontwikkelingsproblemen, vanuit de opvoedingscontext als geheel. Dit kan gaan om autisme, ADHD, gedragsproblemen of sociaalemotionele problemen, maar ook problemen als gevolg van verstandelijke of lichamelijke beperkingen.
Schoolmaatschappelijk werker	Biedt laagdrempelige ondersteuning gericht op vroegtijdige gesignaleerde problematiek met name op sociaal emotioneel gebied. Geeft consultatie en handelingsadviezen aan docenten en mentoren en verwijst door naar benodigde hulpverlening

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal

Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid

Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals

Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam

Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek

Colofon

Externe professionals

Support / netwerk	
Jeugdhulp in de klas	Hulpverlener in de klas die signaleert en helpt (preventief) studenten met (lichte) problematiek. Hiermee wordt de docent ondersteunt en ontlast en studenten direct en laagdrempelig geholpen (bijvoorbeeld klas als werkplaats / school als werkplaats).
Jongerenwerker	De jongerenwerker biedt laagdrempelige ondersteuning aan jongeren in hun ontwikkeling naar volwassenheid. Ze doen dit door contact te maken, te signaleren, motiveren, opvoeden en activeren. De jongerenwerker werkt samen met diverse partners samen, zoals ouders, scholen, jeugdhulp, wijkteams en politie. Jongerenwerk valt onder sociaal werk.
Medewerker (sociaal) wijkteam	Hulpverlener die werkt vanuit een integrale teamgerichte aanpak en ondersteunt bij vragen en problemen op het gebied van zorg en welzijn, jeugd en gezin, en wonen, werken en inkomen met als doel het voorkomen van, tijdig signaleren van en snel ingrijpen bij opgroei- en opvoedproblemen, psychische problemen en stoornissen.
Lifecoach	Een life coach begeleidt en coacht jongeren (op al hun leefgebieden) om zelf hun persoonlijke en maatschappelijke leven vorm te geven. Jongeren worden zich bewust en gaan op zoek naar meer inhoud en zingeving. Coaching draait om de drie kernvragen wie ben ik, wat wil ik en wat kan ik.

Werk	
Stagebegeleider / BPV-begeleider (beroepspraktijkvorming)	Biedt ondersteuning en begeleiding in de voorbereiding en gedurende de stage/BPV. Onderhoudt hierover contact met student, praktijkbegeleider en SLB'er (studieloopbaanbegeleider).
Decaan / LOB'er (Loopbaanoriëntatie- en begeleiding)	Biedt begeleiding en ondersteuning bij het maken van (loopbaan)keuzes door het geven van advies en voorlichting, maar ook door het afnemen van studie- en beroepskeuzetesten.
Praktijkopleider / praktijkbegeleider	Draagt zorg voor de praktijkopleiding en -begeleiding van de student op de stage, of BPV-plek en onderhoudt contact met de stagebegeleider / BPV-begeleider van school.
Jobcoach	Begeleidt de student met een chronische ziekte, handicap of belemmering, naar duurzame werkplek.
Medewerker Werk & Inkomen	Beleidsmedewerker begeleidt mensen op grond van de participatiewet recht naar werk of uitkering.
Trajectbegeleider RMC	Jongeren van 18 tot 23 jaar die school (dreigen te) verlaten zonder startkwalificatie worden gevolgd door de gemeente in het kader van de RMC-wetgeving. Deze jongeren worden benaderd door een trajectbegeleider van het RMC (Regionaal meld- en coördinatieppunt). De trajectbegeleider bekijkt met de jongere wat de mogelijkheden zijn. Het uiteindelijke doel van de RMC-wet is dat de jongere een opleiding doet en/of werk vindt.

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal

Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid

Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals

Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam

Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek

Colofon

Externe professionals

Inkomen / schulden	
Budgetcoach	De budgetcoach heeft vanuit de gemeente een coachende en adviserende rol en kan door de student preventief worden ingeschakeld om bijvoorbeeld een budgetplan te helpen maken.
Medewerker Werk & Inkomen	Beleidsmedewerker begeleidt mensen op grond van de participatiewet recht naar werk of uitkering.
Medewerker schuldhulpverlener	Begeleidt het proces rondom schuldhulpverlening en neemt zaken uit handen. Bemiddelt bijvoorbeeld tussen schuldenaar en schuldeiser. Doel daarbij is het vinden van een oplossing voor de problematische schuldsituatie van de student.
Bewindvoerder	Beheert financiën van jongeren die daar zelf niet toe in staat zijn. Bewindvoering kan ingesteld worden bij bijvoorbeeld overmatig geld uitgeven of problematische schulden. Dit kan ingevoerd worden vanaf dat de jongere 18 is.
Jongerenwerker	De jongerenwerker biedt laagdrempelige ondersteuning aan jongeren in hun ontwikkeling naar volwassenheid. Ze doen dit door contact te maken, te signaleren, motiveren, opvoeden en activeren. De jongerenwerker werkt samen met diverse partners samen, zoals ouders, scholen, jeugdhulp, wijkteams en politie.

Justitie	
(Jeugd)reclasseringsambtenaar	Begeleidt jongeren die een strafbaar feit hebben gepleegd waarvoor zij veroordeeld zijn of nog veroordeeld moeten worden. Ze hebben een spilfunctie en onderhouden contacten met justitie, familie en andere instanties die in relatie staan tot de jongere.
Politie	Politie werkt samen met justitie en Halt ter voorkoming van crimineel gedrag van jongeren. Gaan jongeren toch de fout in? Dan gebruiken politie en justitie meestal zogeheten ‘pedagogisch gerichte sancties’ zoals een verwijzing naar Halt. Pas in een later stadium gaan zij over tot (taak) straffen of maatregelen.
Medewerker Halt	Medewerker van Bureau Halt werkt met jongeren in de leeftijd van 12 tot 17 jaar. Geeft voorlichting en advies op scholen en begeleidt jongeren die een strafbaar feit hebben gepleegd (kleine overtredingen) bij de uitvoering van een passende straf.
Jongerenwerker	De jongerenwerker biedt laagdrempelige ondersteuning aan jongeren in hun ontwikkeling naar volwassenheid. Ze doen dit door contact te maken, te signaleren, motiveren, opvoeden en activeren. De jongerenwerker werkt samen met diverse partners samen, zoals ouders, scholen, jeugdhulp, wijkteams en politie.

Wonen	
Begeleider pleegzorg	De begeleider pleegzorg (ook wel jeugdzorgwerker) begeleidt alle betrokken partijen (de jongeren, de ouders en het pleeggezin).
Medewerker jongerenhuisvesting	De medewerker jongerenhuisvesting is het eerste aanspreekpunt voor de jongeren en begeleidt bij het hele verhuurproces, ook bijvoorbeeld bij overlast, reparatieverzoeken en andere vragen.

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal
Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid
Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals
Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam
Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek
Colofon

Externe professionals

Veiligheid	
Jeugdbeschermer	Een jeugdbeschermer is in opdracht van de rechter betrokken bij de opvoeding. De jeugdbeschermer adviseert ouders over de opvoeding en kan jeugdhulp inzetten. Ouders behouden het gezag over hun kind, maar zijn verplicht om mee te werken met de adviezen en aanwijzingen van de jeugdbeschermer.
Medewerker Veilig Thuis	De medewerker van Veilig Thuis is er voor advies en ondersteuning, of om een melding te doen van kindermishandeling of huiselijk geweld. Voor de jongere zelf, maar ook als die zich zorgen maakt over de veiligheid van iemand anders, kan de jongere een beroep doen op Veilig Thuis. Zij kunnen vervolgens zelf onderzoek doen naar de situatie, of de hulp inroepen van een lokale hulpverlener zodat de betrokkenen geholpen kan worden.
Politie	Politie werkt samen met justitie en HALT ter voorkoming van crimineel gedrag van jongeren. Gaan jongeren toch de fout in? Dan gebruiken politie en justitie meestal zogeheten ‘pedagogisch gerichte sancties’ zoals een verwijzing naar HALT. Pas in een later stadium gaan zij over tot (taak)straffen of maatregelen.
Jongerenwerker	De jongerenwerker biedt laagdrempelige ondersteuning aan jongeren in hun ontwikkeling naar volwassenheid. Ze doen dit door contact te maken, te signaleren, motiveren, opvoeden en activeren. De jongerenwerker werkt samen met diverse partners samen, zoals ouders, scholen, jeugdhulp, wijkteams en politie. Jongerenwerk valt onder sociaal werk.

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal

Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid

Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals

Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam

Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek

Colofon

Externe professionals

Gezondheid	
Jeugdarts en jeugdverpleegkundige	De jeugdarts / jeugdverpleegkundige is aanspreekpunt op school als het gaat om signalen en aanpak van ziekteverzuim en/of psychische problemen, voor jongeren onder en boven de 18 jaar. Dit kan via spreekuren, deelname aan zorgadviesteams (ZAT's) en multidisciplinaire overleggen (mdo's).
Huisarts en praktijkondersteuner (POH GGZ)	De huisarts en de praktijkondersteuners zijn de poortwachters; ze kennen de jongere, het gezin, de voorgeschiedenis en de context en nemen dat mee bij het verhelderen van de vraag en het vaststellen van een vervolgtraject, zoals een eventuele doorverwijzing naar de basis- of gespecialiseerde GGZ.
Agogisch medewerker jeugd GGZ	De agogisch medewerker richt zich op de geestelijke gezondheidszorg voor kinderen en jongeren tot 18 jaar. De focus is op het voorkomen en behandelen van psychische klachten en aandoeningen zoals depressie, angst, ADHD, autisme en persoonlijkheidsstoornissen en verslavingsproblematiek.
Agogisch medewerker volwassen GGZ	De agogisch medewerker richt zich op de geestelijke gezondheidszorg voor volwassenen (vanaf 18 jaar). De focus is op het voorkomen en behandelen van psychische klachten en aandoeningen zoals depressie, angst, ADHD, autisme en persoonlijkheidsstoornissen en verslavingsproblematiek.
Schoolpsycholoog	De schoolpsycholoog is de 'kennisbaak' op het gebied van mentale gezondheid, ontwikkeling en leren in het onderwijs. De schoolpsycholoog is verantwoordelijk voor diagnostiek en behandeling uit van psychische klachten/aandoeningen, bijvoorbeeld, maar niet uitputtend, angst- en stemmingsstoornissen, burn-out, trauma, eetstoornissen.
GZ-psycholoog	Een gezondheidszorgpsycholoog, die jongeren met psychische problemen, psychische stoornissen, emotionele problemen en problemen in hun leefomgeving kan diagnosticeren, behandelen, begeleiden en adviseren.

Nederlands Jeugdinstituut

Praktijkvoorbeelden

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal
Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid
Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals
Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam
Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek
Colofon

Buurtteam MBO Utrecht

In het kort

- Het Buurtteam MBO is het wijkteam voor alle studenten van MBO Utrecht en ROC Midden Nederland. Op deze scholen is het schoolmaatschappelijk werk opgegaan in het buurtteam.
- Het Buurtteam MBO verbonden aan ROC Midden Nederland bestaat uit 21 gezinswerkers (19 fte), het Buurtteam MBO verbonden aan MBO Utrecht uit 10 gezinswerkers (9 fte). Zij hebben specifieke expertise in de leefwereld en de problemen waarmee mbo-studenten te maken kunnen hebben.
- Het Buurtteam MBO wordt gefinancierd door de gemeente Utrecht (vanuit Jeugdwet en Wmo), ROC Midden Nederland en MBO Utrecht.

Ervaringen van een student

Willem is 19 jaar en zit in het derde jaar van de opleiding Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl op ROC Midden Nederland. Willem denkt graag in mogelijkheden, ook omdat hij een fysieke beperking heeft en hij ervaart dat vaak wordt benadrukt wat er niet kan. Op de open dag van het Sport College moedigden docenten hem juist aan om voor een sportopleiding te kiezen. ‘Dat vind ik hartstikke belangrijk. Om te laten zien dat je ook met een beperking kunt sporten en een sportopleiding kunt doen.’

> *‘Als je met dingen zit, is het fijn om met een neutraal persoon te kunnen praten.’*

In zijn tweede jaar op school had Willem een problematische situatie thuis. ‘Daar heb ik veel last van gehad. Ik heb er ook epileptische aanvallen door gekregen.’ Via zijn studentcoach kwam Willem bij Floor terecht, een van de gezinswerkers van het Buurtteam MBO. Met z’n drieën hadden ze een kennismakingsgesprek en daarna is de begeleiding gestart. Willem en Floor hadden regelmatig gesprekken en ook buitensessies, zoals mindfulness in het bos. ‘Die variatie vind ik fijn. We hoeven niet steeds in een kamertje te zitten en dan een uur gaan praten. Er is altijd de optie om naar buiten te gaan of een rondje te lopen.’

Voor Willem was het belangrijk dat hij ‘zijn verhaal kwijt kon’. ‘Als je met dingen zit, is het fijn om met een neutraal persoon te kunnen praten, in plaats van met je moeder of vader. Want die heeft geen mening over de situatie, en heeft misschien andere manieren om ernaar te kijken.’ Het is handig dat Floor op school werkt, en niet op een kantoor ergens anders in de stad. ‘Maar ik denk dat ik dan ook wel naar haar toe was gegaan. Omdat het me helpt.’

Ervaringen van de werkvloer

Sinds 2020 is het Buurtteam MBO ook actief op het Sport College van ROC Midden Nederland. Floor van Hoof is daar een van de twee gezinswerkers. Ze werkt op het Sport College zelf, om studenten te ondersteunen, maar ook om goed zichtbaar te zijn, legt Floor uit. ‘De meeste studenten die wij begeleiden komen bij het buurtteam via hun studentcoach. Het is dus belangrijk dat studenten én studentcoaches ons weten te vinden.’

> *‘Wij hebben geen maximaal aantal gesprekken. We passen de begeleiding aan op de behoefte van de student.’*

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal
Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid
Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals
Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam
Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek
Colofon

In de begeleiding van studenten kan Floor ‘doen wat nodig is’. ‘Wij hebben geen maximaal aantal gesprekken. Dat is fijn aan ons werk. We passen de begeleiding aan op de behoefte van de student.’ Dat betekent ook dat het Buurtteam MBO er is voor alle studenten van het Sport College. Het maakt dus niet uit of een student in Utrecht zelf woont, of in een van de gemeenten daaromheen. In de praktijk maakt het soms wel verschil, vooral als Floor een student begeleidt naar hulp buiten de school. ‘In Utrecht ben ik goed op de hoogte van de hulpverlening en heb ik m’n contacten. Bij andere gemeenten is het soms even zoeken bij wie we moeten zijn en hoe het daar werkt.’

Elkaar versterken

De begeleiding van een student begint altijd met een driegesprek: student, studentcoach en gezinswerker. ‘We vinden die driehoek belangrijk’, vertelt Floor. ‘We horen van de student wat de situatie is en of er een specifieke vraag is. En vanuit school horen we waar zij zich zorgen om maken.’ Voor Floor is de rol van de studentcoach essentieel. ‘Die is voor veel studenten een vertrouwenspersoon bij wie ze als eerste met hun verhaal komen. De studentcoaches kennen de studenten en zien ze vaak.’ Goede afstemming met de studentcoaches is dan ook belangrijk voor het buurtteam. ‘Zij moeten betrokken blijven in de begeleiding, juist omdat zij het vertrouwen hebben van de student en in het dagelijks leven van studenten zijn. Het is belangrijk dat zij hun rol goed kunnen uitoefenen, op tijd naar ons kunnen overdragen en we elkaar daarin ondersteunen en versterken.’

Niet te bureaucratisch

Een van die studentcoaches is Christiaan van den Berg, docent bij de opleiding Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl. Hij is het eerste aanspreekpunt voor studenten. Als een student extra ondersteuning nodig heeft, gaat Christiaan vaak eerst langs het Centrum voor Studentontwikkeling (CvS) op school. ‘Bij het CvS zijn ze goed op de hoogte van de verschillende ondersteuningsmogelijkheden die er zijn binnen ROC Midden Nederland. Als docent weet ik dat in grote lijnen, dat hoort bij onze professionaliteit. Voor de details kan ik bij hen terecht.’ De ondersteuning van het buurtteam zorgt ervoor dat Christiaan en zijn collega’s zich kunnen concentreren op hun kerntaak: het verzorgen van goed onderwijs. ‘We zijn blij dat er zo’n ondersteunend team is met expertise die wij zelf niet hebben. Als studenten extra ondersteuning nodig hebben, hoeven wij dat niet op onze eigen schouders te nemen.’

> *‘Als studenten extra ondersteuning nodig hebben, hoeven wij dat niet op onze eigen schouders te nemen.’*

Ervaringen vanuit beleid en bestuur

Vanaf het begin zijn Pauline Krauss en Esther Schepers samen betrokken bij het opzetten van het Buurtteam MBO. Esther was jarenlang teammanager van het Buurtteam MBO en is nu een van de directieleden van Lokalis, de buurtteamorganisatie in Utrecht. Pauline is leidinggevende van het Centrum voor Studentontwikkeling van ROC Midden Nederland, dat ‘alle extra ondersteuning biedt die je van docenten niet meer kunt verwachten’. Beiden zijn warme pleitbezorgers van deze vorm van samenwerking tussen mbo en sociaal domein. ‘Op deze manier creëren we namelijk toegankelijke laagdrempelige hulp in de leefwereld van mbo-studenten’, zegt Esther. ‘Studenten zijn gelijk aan het juiste adres en de gezinswerker kan hulpvragen van studenten op alle leefgebieden oppakken.’

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal
Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid
Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals
Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam
Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek
Colofon

Tegelijkertijd zien ze scherp waar de weeffouten zitten: rondom geld en mandaat. Het Buurtteam MBO wordt voor het grootste deel gefinancierd door de gemeente Utrecht, naast de bijdragen van de mbo-instellingen. ‘Maar driekwart van de caseload van het Buurtteam MBO komt niet uit de stad Utrecht’, legt Esther uit. ‘Die komt uit de gemeenten uit de regio. In tijden van schaarste is dat een spanningsveld.’ Ook wringt dit met wettelijke bevoegdheden, vult Pauline aan. ‘Als wij een student uit een buurgemeente hebben bij wie van alles aan de hand

> *‘Studenten zijn gelijk aan het juiste adres.’*

is in de thuissituatie, begeleiden wij die student naar het Buurtteam MBO. In de basis is het vreemd dat een buurtteam gefinancierd door de gemeente Utrecht zich dan bezighoudt met een inwoner van een andere gemeente.’

De financiering van het Buurtteam MBO is nog steeds kwetsbaar. De middelen vanuit ROC Midden Nederland, MBO Utrecht en de gemeente Utrecht zijn structureel, maar kunnen altijd weer onderwerp van gesprek worden, ziet Pauline. ‘Het blijft bij ons intern een discussie. Als ons bestuur bepaalt dat we die middelen anders gaan besteden, kan de gemeente Utrecht er ook mee stoppen. Gelukkig is de relatie goed, maar echt duurzaam is het niet.’ Een deel van de middelen voor het Buurtteam MBO komt vanuit het Utrechtse mbo-actieplan ‘Sterk Utrechts mbo’, en is tijdelijk. Voor de gemeente Utrecht is dat een aanleiding om het gesprek aan te gaan met de buurgemeenten, ziet Pauline. ‘Hun boodschap is: we hebben het nu voor een paar jaar opgelost, maar als we dit duurzaam willen verankeren, moeten we samenwerken met de andere gemeenten in onze regio.’

Verschillende opdrachten voor wijkteams

Gezamenlijke financiering blijkt echter moeilijk te organiseren, zegt Pauline. ‘Gemeenten hebben die middelen niet zomaar op een spaarrekening staan. Dat budget zit vast in mensen, in dienst van de organisaties in hun eigen gemeente.’ Een mogelijkheid is dat andere gemeenten wijkteammedewerkers leveren aan het Buurtteam MBO. ‘Ze verplaatsen dan als het ware de voordeur van hun eigen wijkteam naar de leefwereld van jongeren’, legt Esther uit. ‘Deze jongeren komen namelijk vaak niet aan bij het wijkteam in hun eigen gemeente, maar zoeken hulp op de plek waar ze veel zijn en waar de problemen zich manifesteren.’

> *‘Wij hebben voortdurend naar elkaar uitgesproken dat het gaat om het belang van de student’*

Wel is het zo dat wijkteams uit andere gemeenten soms een heel andere opdracht hebben gekregen van hun gemeenten, vertelt Esther. ‘Utrecht heeft het buurtteam een brede en diepe opdracht gegeven. Wij doen zoveel mogelijk begeleiding dus zelf. Maar in een andere gemeente heeft het wijkteam meer een loketopdracht gekregen: een paar gesprekken voeren en dan een beschikking afgeven.’ Als het Buurtteam MBO zou bestaan uit medewerkers vanuit die verschillende gemeenten, moet iedere medewerker zich houden aan de opdracht van de eigen gemeente. Van een eenduidige werkwijze van het Buurtteam MBO is dan geen sprake meer. Pauline beaamt dit. ‘Dit zou ook voor ROC Midden Nederland geen werkbare situatie zijn. Dit is te verwarrend voor docenten en studenten.’

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal
Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid
Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals
Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam
Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek
Colofon

Bestuurlijk commitment

In de afgelopen jaren zijn de mbo-instellingen en de gemeenten in de regio meerdere keren met elkaar in gesprek geweest over de samenwerking in het Buurtteam MBO. Vaak waren dit goede gesprekken, maar kregen ze geen vervolg. ‘De conclusie was dat er veel bestuurlijk commitment nodig was’, vertelt Pauline. ‘De ondersteuning aan jongvolwassenen is per gemeente al ontzettend verkokerd, laat staan tussen gemeenten onderling. Dat zou een heel ingewikkeld ontschottingsproces moeten worden.’

Tegelijkertijd is Pauline kritisch op de rol van het rijk. ‘De overheid kan de jeugdzorgmiddelen anders verdelen. Als gemeenten met een mbo-instelling meer geld krijgen, is het voor die gemeenten financieel mogelijk om de ondersteuning aan alle studenten te bieden.’ Nu moeten gemeenten het onderling zien op te lossen, terwijl de roc’s erop worden aangesproken in hun kwaliteitsafspraken met de rijksoverheid. ‘Voor het voorkomen van uitval en voortijdig schoolverlaten is goede samenwerking met de hulpverlening cruciaal. Het is vreemd om van het mbo iets te vragen waarvoor het zo afhankelijk is van gemeenten.’

Wytse de Jong, senior beleidsadviseur van de gemeente Utrecht, bevestigt wat Esther en Paulien aangeven. ‘De gemeente Utrecht heeft in de afgelopen jaren enorm geïnvesteerd om samen met de betrokken partijen tot een visie te komen over jeugdzorg en de verbinding met het onderwijs. De kwetsbaarheid van de samenwerking zit dan ook niet in het gedeelde gedachtegoed of de wil tot goede samenwerking. De kwetsbaarheid zit vooral in wettelijke kaders rondom de overgang van 18- naar 18+, en in het feit dat veel studenten in Utrecht afkomstig zijn uit andere gemeenten in de regio.’

Mensenwerk

De goede samenwerking op de werkvloer is het resultaat van langdurig en zorgvuldig opbouwen, tot op de dag van vandaag. Inmiddels lijken Buurtteam MBO en het onderwijs steeds meer ‘dezelfde taal te spreken’. ‘Een groot deel van ons werk bestaat uit het ondersteunen van docenten’, vertelt Esther. ‘We sluiten aan bij vergaderingen, en geven voorlichting en advies. We trekken echt samen op om het onderwijs te versterken.’

> *‘De kwetsbaarheid zit vooral in wettelijke kaders en dat veel studenten afkomstig zijn uit andere gemeenten in de regio.’*

Daarbij is de rol van een vaste groep betrokken professionals cruciaal, vinden beiden. Zo helpt het dat de gemeente Utrecht een ‘stevig ambtenarenapparaat met een duidelijke visie’ heeft. En dat Pauline en Esther zelf al vele jaren samen optrekken in deze samenwerking. ‘Wij hebben voortdurend naar elkaar uitgesproken dat het gaat om het belang van de student’, zegt Pauline. ‘Bij iedere weerbarstige situatie zijn we er zo uit gekomen.’

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal
Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid
Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals
Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam
Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek
Colofon

Deltion JongerenTeam

In het kort

- Het Deltion JongerenTeam is sinds 2015 het sociaal team van Deltion College. Het team bestaat uit zo'n dertig medewerkers en is onderdeel van het Studenten Succescentrum (SSC), waar studenten terechtkunnen met al hun vragen.
- Het team is een samenwerking van Deltion, de gemeente Zwolle en een groot aantal hulpverleningspartners: Sociaal Wijkteam Zwolle, De Kern (schoolmaatschappelijk werk), Dimence (ggz), GGD, Tactus Verslavingszorg, Travers Welzijn (jongerenwerk), Trias Jeugdhulp en leerplicht/RMC.
- Het Deltion JongerenTeam wordt voor het grootste deel gefinancierd door Deltion College en de gemeente Zwolle.

Ervaringen van een student

Leonie is 18 jaar en zit in het eerste jaar van haar opleiding aan Deltion College. Door heftige ervaringen in haar jeugd had Leonie in de afgelopen jaren veel aan haar hoofd. Ze miste daardoor veel lessen en liep vast in haar vorige opleiding. Via haar loopbaanbegeleider (LOB'er) kwam ze in contact met Waisca, een van de hulpverleners in het Deltion JongerenTeam. In het begin sprak Leonie wekelijks met haar: hoe gaat het, hoe is het thuis, hoe gaat het op school? Soms waren ook haar pleegmoeder en haar LOB'er bij het gesprek. Inmiddels hebben ze vooral appcontact, omdat Leonie stage loopt.

Leonie is positief over de ondersteuning. 'Het contact met Waisca gaat goed en de begeleiding is fijn. Zonder Waisca was school denk ik een stukje moeilijker geweest. Soms is er thuis iets waardoor ik me niet goed voel. Op school ben ik er dan niet helemaal bij. Ik kan daarmee naar Waisca gaan.' Ze weet dat Waisca soms overlegt met een docent of met haar LOB'er. Ze heeft het idee dat die samenwerking soepel gaat. 'Waisca heeft me weleens gevraagd of ze bepaalde informatie mocht doorspelen. Als ik me dan niet goed voel, weten ze dat op school en kunnen ze daar rekening mee houden.'

Op school kreeg ze ook informatie over wat er verandert als je 18 wordt. 'Op aanraden van Waisca ben ik toen samen met mijn pleegzorgbegeleider bij een mevrouw van het Financieel Spreekuur geweest. Zij heeft uitgelegd wat ik allemaal moest regelen voor mijn 18e verjaardag. Daardoor was dat uiteindelijk best makkelijk.'

Het Deltion JongerenTeam zit in een ander gebouw dan de opleiding van Leonie. Daardoor ziet niet meteen iedereen dat ze daar een afspraak heeft. Voor Leonie maakt dat niet zoveel uit, 'maar ik denk dat het voor anderen wel fijn kan zijn dat het niet in hetzelfde gebouw is.' Voor haar is het wel belangrijk dat Waisca op school aanwezig is. 'Ik zou het veel minder fijn vinden als ik daarvoor naar een andere plek moet gaan.'

> *'Zonder Waisca was school denk ik een stukje moeilijker geweest.'*

Ervaringen van de werkvloer

Waisca Bovendorp is een van de medewerkers van het Deltion JongerenTeam. Ze is in dienst van een jeugdhulpinstelling, en werkt in het Deltion JongerenTeam samen met collega's van allerlei organisaties. 'Het mooie is dat iedereen met één been in zijn moederorganisatie staat, en daar scholing heeft en kennis opdoet. Daardoor hebben we een breed team met veel expertise.' Voor Waisca werkt het prettig dat die expertise snel beschikbaar is. 'Als ik bijvoorbeeld een student heb bij wie iets speelt rondom verslaving, kan ik zo de collega vanuit verslavingszorg erbij vragen.'

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal
Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid
Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals
Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam
Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek
Colofon

Waisca en haar collega's bieden 'hulpverlening light' aan studenten met diverse vragen. 'Studenten met autisme of ADHD die daar erg last van hebben, studenten met een vechtscheiding thuis, of met geldzorgen. We zien veel depressiviteit en motivatieproblemen bij studenten, zeker na corona. Maar ook jongeren die dak- of thuisloos zijn, of jongeren met verslavingsproblematiek. Allerlei zaken op sociaal-emotioneel vlak waardoor het niet lukt om naar school te gaan.' Als een jongere aanvullende hulp buiten de school nodig heeft, begeleidt het Deltion JongerenTeam de jongere daarheen en houdt een vinger aan de pols als dat nodig is.

Binnenlopen in de teamkamer

De nabijheid van de ondersteuning is voor Waisca een belangrijke succesfactor van het team. 'Als een student wordt aangemeld, kan ik binnen een week al een gesprek inplannen. Dat zorgt ervoor dat problemen niet hoger oplopen.' Daarbij helpt het dat de medewerkers van het Deltion JongerenTeam niet gebonden zijn aan bijvoorbeeld een maximaal aantal gesprekken. 'We kijken wat er nodig is voor die student. Waar de een voldoende heeft aan één gesprek, heeft een ander

> *'We zien jongeren die anders zonder diploma van school waren gegaan'.*

behoefte aan veel meer gesprekken. Zo lang als nodig en zo kort als het kan. Daarnaast kunnen we doorverwijzen naar allerlei trainingen op Deltion College, zoals een faalangstreductietraining of assertiviteitstraining.'

In die ondersteuning is de samenwerking en afstemming met de onderwijscollega's belangrijk. Het helpt daarbij dat Waisca op school werkt, merkt ze. 'Ik weet hier de weg, ik kan even binnenlopen in de teamkamer en weet waar mensen zitten.' Ook is gemakkelijk contact gelegd met andere vormen van ondersteuning binnen de school, bijvoorbeeld rondom financiën en 18+.

Ondersteuning voor student en docent

Als docent en LOB'er is Mireille van der Willik nauw betrokken bij de begeleiding van studenten met vragen of problemen. Voor haar is het fijn dat het Deltion JongerenTeam op school zit. 'Ik weet dat als ik vastloop bij een student, of even wil overleggen, ik altijd Waisca kan bellen.' Ze merkt ook dat studenten een machtsverhouding kunnen ervaren met docenten. 'Uiteindelijk is de docent degene die een student beoordeelt. Dus als een student dieper wil ingaan op persoonlijke dingen, kan het Deltion JongerenTeam een uitkomst zijn. Ik kan me voorstellen dat dat veiliger voelt.'

De loopbaanbegeleiders bieden zoveel mogelijk begeleiding binnen de opleidingen zelf. Als een student meer nodig heeft, kan een LOB'er het Deltion JongerenTeam erbij halen voor meer gespecialiseerde hulp. Zonder het Deltion JongerenTeam zouden die mogelijkheden veel beperkter zijn, denkt Mireille. 'Dan kan ik alleen tegen een student zeggen: ga maar naar de huisarts. Maar als die student het op dat moment niet kan opbrengen om zelf naar de huisarts te gaan, dan is het klaar.'

> *'Sinds wij de begeleiding van studenten meer aandacht hebben gegeven, is de uitval met de helft verminderd.'*

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal
Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid
Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals
Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam
Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek
Colofon

Knokken voor bestaansrecht

Zo werpt de samenwerking binnen Deltion College haar vruchten af voor de studenten. ‘We zien jongeren die anders zonder diploma van school waren gegaan’, zegt Waisca van het Deltion JongerenTeam. ‘En veel jongeren die beter in hun vel komen te zitten. Die voelen dat ze hun vragen of problemen niet alleen hoeven te dragen, maar er met ons over kunnen praten. Ik denk dat we daarmee veel extra hulpverlening voorkomen.’ LOB’er Mireille herkent dit. ‘Sinds wij binnen onze opleiding de begeleiding van studenten meer aandacht hebben gegeven, is de uitval met de helft verminderd. Doordat we vroegtijdig signaleren, de juiste gesprekken voeren en tijdig doorverwijzen naar het Deltion JongerenTeam.’

Toch heeft de samenwerking blijvende aandacht nodig. ‘Er zijn veel wisselingen in het docententeam geweest’, zegt Mireille. ‘Het is dus belangrijk om steeds hardop te zeggen waarvoor docenten bij het Deltion JongerenTeam terechtkunnen.’ Waisca ziet dat ook in de gesprekken die steeds terugkomen over de financiering van het Deltion JongerenTeam. ‘We moeten blijven knokken voor het bestaansrecht van het Deltion JongerenTeam. Terwijl ik denk, als ik hier om me heen kijk: dit zijn allemaal doorgewinterde hulpverleners. Weet wat je in huis hebt, en wat we hiermee allemaal voorkomen.’

Ervaringen vanuit beleid en bestuur

Hoe vanzelfsprekend de samenwerking in de praktijk inmiddels soms lijkt, dit was zeker niet zo aan het begin, vertelt Corina van Eenennaam, projectleider van het Deltion JongerenTeam. ‘Het was zoeken om de diverse kleuren binnen het team samen te brengen. In het begin werd nog erg gedacht vanuit de eigen organisatie, met ieders eigen aanbod. Maar inmiddels is het één team met verschillende expertises, waarin de vraag van de student centraal staat.’
Ook de samenwerking tussen de hulpverleners en het onderwijspersoneel moest zorgvuldig opgebouwd worden. ‘Het zijn twee verschillende werelden, dus het had tijd nodig om elkaar te begrijpen en elkaars expertise te waarderen.’ De steun van bijvoorbeeld opleidingsmanagers is daarbij belangrijk. ‘Als zij het uitdragen richting hun teams, helpt dat ons enorm om de verbinding met de docenten te leggen.’

‘De vraag blijft hoe we een meer structurele en ingebedde financiering vinden.’

Ondersteuning voor alle studenten

Voor Alex Goelema, een van de opleidingsmanagers van Deltion College, draait de samenwerking om één ding: houd de student centraal. ‘Als je het onderwijs in gaat, heb je volgens mij maar één doel: jongeren en jongvolwassenen verder op weg helpen. Alle andere dingen zijn dan randzaken.’ Dit uitgangspunt leidt ertoe dat alle studenten die dat nodig hebben begeleiding krijgen vanuit het Deltion JongerenTeam, ongeacht woonplaats en leeftijd. ‘In de gesprekken met wethouders komt het woonplaatsbeginsel wel altijd terug’, zegt Corina, projectleider van het Deltion JongerenTeam. ‘Zij willen weten hoeveel jongeren uit hun gemeenten hier begeleiding krijgen. Maar in de uitvoering maken wij geen onderscheid.’

Een ander leidend principe in de samenwerking is ‘zo dichtbij mogelijk’. Dit betekent dat bijna iedere opleiding een vaste contactpersoon heeft binnen het Deltion JongerenTeam, die bekend is bij de studenten. Ook voor docenten zijn de collega’s van het Deltion JongerenTeam dichtbij, vertelt opleidingsmanager Alex. ‘Sommigen van hen zitten regelmatig in de teamkamer. Daardoor is de drempel veel lager om naar ze toe te gaan.’

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal
Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid
Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals
Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam
Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek
Colofon

Eén been binnen en één been buiten

Zo opereert het Deltion JongerenTeam met één been binnen de school en één been daarbuiten. Het been erbuiten helpt bij de toeleiding van studenten naar aanvullende hulp buiten de school. Ook omdat het Deltion JongerenTeam goed zicht heeft op het brede hulpveld. Op managementniveau is er ook verbinding tussen de school en de partners in het sociaal domein, zegt Doetie van der Wal, beleidsadviseur bij het SSC. ‘We hebben korte lijnen met de managers van al die organisaties. Dat levert snel mooie initiatieven op als een thema zich aandient, bijvoorbeeld nu rondom armoede. Ook dat komt ten goede aan de studenten.’

Binnen de school is ook de samenwerking met de andere vormen van ondersteuning belangrijk, rondom passend onderwijs, leerproblemen en verzuim. Hier is blijvende aandacht voor nodig, legt Doetie uit. ‘Toen we begonnen, zeiden we: het Deltion JongerenTeam komt van buiten en doet de niet-schoolse problematiek, en wij doen de schoolse problematiek. Maar we merkten dat die scheiding niet altijd zo duidelijk bestaat, zeker nu we steeds meer samenwerken.’ Binnen zogeheten ‘collegeteams’ werken passend onderwijs en Deltion JongerenTeam samen, waarbij er ruimte is om met elkaar te leren en experimenteren. Indien nodig worden ze daarbij gericht ondersteund, zegt Corina, projectleider van het Deltion JongerenTeam. ‘Het gaat dan om vragen als: Hoe willen we onze samenwerking vormgeven? En wat verwachten we daarin van elkaar? Door dat met uit elkaar uit te spreken kunnen we tot meer integrale samenwerking komen en studenten beter ondersteunen.’

Verduurzaming

Na ruim zes jaar is de samenwerking het stadium van een pilot voorbij. Toch is er nog geen sprake van een structureel geborgde samenwerking, vertelt Corina. ‘De verduurzaming van de financiering en het samen optrekken van de bestuurders daarin is een taai proces. De wethouders van de regiogemeenten hebben uitgesproken dat ze het initiatief en de werkwijze van het Deltion JongerenTeam willen blijven ondersteunen. Dat geldt ook voor de bestuurder van het Deltion College. De vraag is alleen wat Deltion College bereid is te bekostigen, en welk beroep we kunnen doen op de regiogemeenten.’

Daniël Meijerink, RMC-coördinator van de regio IJssel-Vecht en in die functie werkzaam bij centrumgemeente Zwolle, herkent dat dit een stroperig proces is. ‘De gemeente Zwolle heeft aangegeven het belangrijk te vinden dat ook andere gemeenten aanhaken bij de bekostiging van het Deltion JongerenTeam. Dat betekent dat we vanuit Zwolle moeten bepalen hoeveel wij precies bekostigen. Maar dat is lastig te bepalen. En kom vervolgens maar eens tot een fatsoenlijke verdeelsleutel.’ Daarbij hebben gemeenten ook inhoudelijke voorkeuren. De gemeente Zwolle vindt het belangrijk om de ondersteuning van Zwolse jongeren zoveel mogelijk op school zelf te organiseren, maar dat geldt ook voor de andere gemeenten. ‘Dat is lastig te organiseren. Want wil het Deltion College hulpverleners vanuit elf verschillende gemeenten in het jongerenteam hebben?’

Deze knelpunten moeten op bestuurlijk niveau besproken worden, maar dat gesprek vindt niet structureel plaats, zegt Daniël. ‘Er is geen bestuurlijke tafel waar gezamenlijk bepaald kan worden: hier staan we voor, dit is wat we willen en zo gaan we dat samen bekostigen. Vorig jaar was er een mooie bijeenkomst met meerdere wethouders, maar daarmee zijn we er nog niet. Ambtelijk moet er nog heel wat gebeuren.’ Ondanks de nauwe samenwerking op de werkvloer blijven er zo onzekerheden bestaan, zegt Corina. ‘Het afschaffen van het Deltion JongerenTeam is echt geen optie meer. Maar de vraag blijft hoe we een meer structurele en ingebedde financiering vinden.’

Nederlands Jeugdinstituut

Advies, knelpunten en gesprek

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal
Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid
Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals
Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam
Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek
Colofon

Studentenperspectief: tips van studenten

Studenten die extra ondersteuning krijgen, vinden dit belangrijk:

De ondersteuning moet er niet alleen zijn voor studenten met een beperking, of voor studenten met wie het helemaal misgaat. Soms zit ik even niet lekker in m'n vel en het is fijn als ik dan ook bij iemand terechtkan.

Het gaat over mijn leven, dus ik vind het belangrijk om te weten welke afspraken er worden gemaakt op school. Het is prima als ze me daarover bellen, maar soms heb ik liever contact via Whatsapp of e-mail.

Ik vind het vervelend als andere mensen over mij praten zonder dat ik dat weet. Ik wil dus toestemming kunnen geven als informatie over mij met iemand anders wordt gedeeld.

Vaak moet ik dingen regelen en dat is soms best ingewikkeld. Het is fijn als iemand me helpt met bijvoorbeeld een e-mail schrijven naar een instantie, of meegaat naar een afspraak. Als ik een nieuwe hulpverlener krijg, is het prettig als mijn oude begeleider wel betrokken blijft.

Soms speelt er iets kleins waar ik best wel last van heb. Het is fijn als ik dat snel even kwijt kan en we er samen over kunnen praten.

Ik krijg iedere keer een nieuwe begeleider als ik naar een volgend schooljaar ga, van opleiding wissel of stage ga lopen. Maar dat werkt voor mij niet. Ik vind het belangrijk dat er niet steeds van alles verandert in de hulp die ik krijg.

Ik ben blij dat mijn begeleider gewoon op school is. Ik kan er makkelijk even langs, en hoef niet naar een ander gebouw te fietsen waar ik helemaal niemand ken. Ook is het belangrijk dat het voor de hulp die ik krijg niet uitmaakt hoe oud ik precies ben of waar ik woon.

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal

Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid

Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals

Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam

Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek

Colofon

Knelpunten en uitdagingen in de bestuurlijke samenwerking

• Samenwerken in de regio vanuit een gezamenlijke visie

Het is nog niet overal vanzelfsprekend dat samenwerking op regionaal niveau tussen gemeenten en betrokken mbo-instellingen tot stand komt, of dat gewerkt wordt vanuit een gezamenlijk visie. Een gezamenlijke visie vormt de basis voor gezamenlijk optrekken, het opstellen van een uitvoeringsplan en biedt continuïteit in gezamenlijke activiteiten.

• Samenwerken voor studenten gaat over gemeentegrenzen heen

Het woonplaatsbeginsel is een knelpunt waar vaak tegenaan gelopen wordt. Ook hier is de vraag: hoe is de financiering tussen de betrokken gemeenten in een regio afgesproken? Dragen de gemeenten in een regio gezamenlijk de kosten, omdat de studenten uit die gemeenten afkomstig zijn? Of lukt het niet om tot gezamenlijke afspraken te komen en kijkt men naar de gemeente waar de mbo-instelling gevestigd is?

• Structurele samenwerking vraagt om de inzet van structurele middelen

Eén van de belangrijkste vragen in de samenwerking tussen gemeenten en mbo's is hoe de continuïteit van de gemeentelijke inzet geborgd kan worden: hoe wordt de financiering over een langere periode afgesproken? De gemeenten bekostigen veelal op projectbasis, bijvoorbeeld door het gebruiken van de VSV-middelen (vroegtijdig schoolverlaten). Maar dit biedt geen financiële continuïteit.

• Samenwerken voor studenten gaat ook over leeftijdsgrenzen heen

Op welke wijze kan de continuïteit van de hulp- of zorgverlening geborgd worden als studenten de grens van 18 jaar passeren? Kunnen er vloeiende overgangen gemaakt worden tussen jeugdzorg en WMO, jeugd-ggz en volwassenen ggz. En lukt het daarbij om de ondersteuning vanuit een integraal perspectief vorm te geven met een vaste contactpersoon voor de student?

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal
Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid
Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals
Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam
Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek
Colofon

Handvatten voor gesprek

In het belang van de mbo-student, én de samenleving, is het belangrijk nog beter met elkaar samen te werken. Met dit document willen we in- en overzicht, inspiratie en handvatten bieden voor dat gesprek.

Want om deze samenwerking echt te verbeteren of te verdiepen is een goed gesprek op bestuurlijk niveau over de uitdagingen en knelpunten onontbeerlijk. Een gesprek dat bijdraagt aan precies die ondersteuning van mbo-studenten waardoor zij hun diploma kunnen behalen en een volgende stap kunnen zetten naar een kansrijke toekomst.

Startpunt: Hoe staat de samenwerking tussen gemeenten, mbo en (jeugd)hulp er eigenlijk voor?
De volgende vragen en aandachtspunten kunnen bestuurders en beleidsmakers helpen bij het voeren van een constructief gesprek. En helder maken welke acties nodig zijn:

Visie en belang

- Hoe ziet een ieder het belang van samenwerken voor studenten?
- Kunnen we een gezamenlijke visie ontwikkelen die ten grondslag ligt aan onze samenwerking?
- En hoe willen we vervolgens samenwerken vanuit deze gezamenlijke visie?
- Formuleer de leidende principes als kader voor het dagelijks handelen in bestuur, beleid, management en uitvoering.

Borgen en committeren

- Hoe zorgen we voor borging van deze samenwerking?
  Dus: voor structurele samenwerking met duidelijke afspraken voor een lange periode?
- Hoe komen we tot duidelijke afspraken voor een lange periode over de inzet van financiering?
- Draag zorg voor periodieke bespreking van kwantitatieve en kwalitatieve data als onderdeel van het kwaliteitsbeleid. Bespreek verbeterpunten en leg dat vast in een plan.

Afspreken en verbinden

- Hoe gaat het ons lukken om tot gezamenlijke afspraken te komen?
- En hoe houden we elkaar scherp op die afspraken?

Tackelen van knelpunten

- Hoe gaan we om met het woonplaatsbeginsel? Studenten zijn ook afkomstig uit gemeenten die niet of nog niet betrokken zijn of meedoen in de samenwerking.
- Hoe zorgen we voor de continuïteit van de hulp- en zorgverlening als studenten de grens van 18 jaar passeren?
  Dus: kunnen we in onze samenwerking zorgen voor continuïteit en een vloeiende overgang in hulpverlening en ondersteuning, ook als er andere regels en wetten gaan gelden?

Kijk op de volgende pagina voor extra handvatten.

Introductie
Inspiratiedocument
Onderwijs: mbo-student centraal
Leefdomeinen Cirkel
Leefdomein welzijn
Leefdomein support / netwerk
Leefdomein werk
Leefdomein inkomen / schulden
Leefdomein justitie
Leefdomein wonen
Leefdomein veiligheid
Leefdomein gezondheid
Overzicht betrokken professionals
Professionals onderwijs
Externe professionals
Praktijkvoorbeelden
Uitgelicht: Buurtteam MBO in Utrecht
Uitgelicht: Deltion JongerenTeam
Advies, knelpunten en gesprek
Studentenperspectief: tips van studenten
Knelpunten in de bestuurlijke samenwerking
Handvatten voor gesprek
Colofon

Extra handvatten voor gesprek

Stel vragen die aansluiten bij de fase van samenwerking
De handreiking ‘Samen werken aan optimale ondersteuning mbo-studenten Inspiratie en tips voor samenwerking tussen mbo en hulpverlening’ bevat een overzicht van vragen op beleids- en bestuurlijk niveau over de samenwerking tussen mbo, gemeenten en (jeugd)hulpverlening. Afhankelijk van de fase waarin de samenwerking zich bevindt, kunnen de bestuurders en beleidsmakers de vragen uitkiezen die het beste bij de dagelijkse praktijk passen.

Betrek jongeren
Het betrekken van studenten houdt scherp voor wie, wat en hoe we het het beste doen. Neem de ervaringen van mbo-studenten zelf, mee in het gesprek over het verbeteren of verdiepen van de samenwerking. Hun perspectief geeft aanknopingspunten hoe onderwijs, ondersteuning en hulpverlening te organiseren. Je kunt studenten op vele manieren betrekken. Start bijvoorbeeld bij de studentenraad. Meer informatie: Gemeenten en jeugdparticipatie | Nederlands Jeugdinstituut (nji.nl)

Leer vanuit casuïstiek
Het bespreken van casuïstiek kan helpen zicht te krijgen op hoe de werkelijkheid van een mbo-student met een ondersteuningsvraag eruit ziet. Ook helpt het om wederzijdse ‘werelden’; jongere, school, hulpverlening en gemeente, beter te begrijpen. Dit begrip en inzicht is belangrijk om verbeteringen te realiseren.
Het bespreken van casuïstiek kan vanuit verschillende perspectieven: je kunt kijken naar werkafspraken, processen en persoonlijke contacten, maar ook vanuit strategisch perspectief. Leren van casuïstiek | Nederlands Jeugdinstituut (nji.nl)

Heb de doelgroep goed in beeld
Om een goed gesprek te voeren is het helpend als de betrokken partijen deze jongeren goed in beeld hebben.

Mbo-instellingen hebben dan inzicht in onder andere:
- In welke gemeenten wonen de studenten, en zijn dat gemeenten waar we als mbo-instelling mee samenwerken (in de regio of daarbuiten)?
- Wat is de omvang en de aard van de ondersteuningsvragen die studenten hebben?
- Met welke instellingen werken we regelmatig samen?

Gemeenten hebben dan in beeld of jongeren hun school succesvol doorlopen. En weten welk beroep op gemeentelijke voorzieningen nodig is om dat zo nodig te ondersteunen. Gegevens vanuit RMC of Werk & Inkomen helpen om zicht te hebben op de participatie van de jongeren in de samenleving. Heb ook inzicht in onder andere:
- Op welke scholen zitten de jongeren? Om hoeveel mbo’ers gaat het?
- Wat is de aard en omvang van de ondersteuningsvragen van de jongeren naar schooltype?
- Met welke scholen en instellingen werken we regelmatig samen?

Nederlands Jeugdinstituut

Het Nederlands Jeugdinstituut is een nationaal kenniscentrum dat actuele kennis over opgroeien verzamelt, verrijkt, duidt en deelt. Daarbij gaat het ook om kennis die de effectieve samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp verbetert en versterkt.

Geschreven door: Nederlands Jeugdinstituut; Hannes van de Ven, Eva de Jong, Vincent Fafieanie.
Fotografie: EyeEm
Vormgeving: Concreet geeft vorm

Kijk ook op www.nji.nl
Volg ons op